

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — *Dante.*

Júdas d' Iscariot

I

Faltaven sis dies pera l'última Pasqua dels Jueus. Betania, arrestrada com una mata de flors a l'ombra del Mont Olivèt, deixava sentir arrèu l'essència del seu gòig y les alegròyes nòtes que á dojo del seu còr se li escapavan. L'aci y d' allí belluguejavan nins y donçelles, trescant los uns y alerades les altres, com afalagats per alguna dolça festa. Vòra 'l castell de Llàtger s' adressava un antich casal de pedres ennegrehides y favyssó judayca, com ferrèny guayta d' aquèll redos bellissim. Arrostat pel sol de Judèa y perfumat per montanyèn-puesaromes d' aquèlls turo nèts xamosos, semblava atraürers les mirades de sos vehins que, endiu menjats y jolivols, entravan y eixian per sa llinda, y omplian la seva entrada ab alegra cridatissa. ¿Qué passa n' al casal?

Al mitj d' una ampla sala ben encatificada de porpra y al cap de taula està sentat lo Redemptor del món: d' una y l' altre banda l' acompanyan convidats y amichs que sadollats de pler l' escoltan, lo guaytan, y enamorats de sa hermosura y divina figura lo miran de fit á fit, com encisats de sa modestia, y embadalits ab son parlar dolcissim. De sopte s' adréssa Maria Magdalena, y corrent gentil als pèus de Cristo, los perfuma ab olorosa pomada, los besa, los aixuga ab sos cabèlls, y posantse drèta y aixecant lo vas alabastri del bàlsam arrosa ab èll la cabellera del Messias vessant hasta l' última gota, y al fi, trènca ardida lo pom, com si temes recelosa que noser vis pera altre que no fos lo Fill de Deu. La miran tòts: y muts y pensivols la contemplan, com si un misterios esclav tanqués sa boca. Sols una llengua verinosa y agullonada per l' avaricia

ECCE-HOMO

murmura: «Perquè no s' ha venut aquèst ungüent per trescents denaris y no s' ha donat als pòbres.» (1) Era Júdas d' Iscariot: era 'l deixeble que havia de vèndrer sacrilech á son Deu y Senyor. Lo corch de l' hipocresia y la sèd d' or y riquèses aixecaren en son còr malèvol l' infernal turbonada del odi á Deu que l'estimà foll á la trayció mes horrible que s' ha vist sota la capa del cèl.

II

Era 'l dia tretze de la lluna de Mars. Trencava l' auba: lo cèl clar y serè brillava arrèu sembrat d' estrelles, que cristes y enllanguides anavan rodolent per se vòlta hasta que's colgaren darrera les altes serralades de Judèa, com si avergonyides no volguessin ovirar alguna dolorosa gesta.

Pas á pas, lo cap baix y 'l frònt mustiu sortia de Betania un jove de bell ayre y bona talla; arre-mengat son pali y tirat sobre l' espatlla anava caminant tot sol per la còsta del Mont Olivèt: de sopte se para; mira ab neguit son voltant; a-xeca, sos ulls al cèl; mes sa testa deliranta torna á caurer com un plom sobre 'l seu pit, com oprimida per un pes inmens que l' ofegava: torna á caminar, però sempre ab los ulls clavats á terra com encadenats per alguna idèa aterradora, quant se trobá al cim de la vall de Josef at y devant per devant de Jerusalem. Las mira, las contempla, y abaixant altre volta sos ulls se queda inmovil com una estàtua: mes de repent allargant lo pas, com esperonat pel despit y la superbia, trèscá á la vall, traspasa ses fondalades, salta 'l Torrent de Cedró, puja d' una gambada la costa de Moriah, passa la tomba d' Absaló, atravesa la porta Judiciaria y se n' entra per l' Oriental quant ja 'l sol daurava 'l pinacle del Temple y

(1) St. Joan cap. XII, v. 5.

ls pòrtichs de Salomó. Deixa á la dètra la Torre Antonia, llisca per devant del Temple de Deu, tira cap á la Vall de Tiropèon, vòla pel pònt que la cabalca y 's pèrt per aquells carrers y places de Jerusalem. (1) ¡Pòbre Júdas! ¿ahont va? ¿què busca, què l'esperona?

Sobre 'l Mont de Sió s' aixecava un palau enmarletat que semblava vetllar la Ciutat Santa. En una de ses cambres estavan reunits á tall de consèll escribas y farisseus y 'ls venerables vells de Judèa esbrinant los mèdis d' amanillar á Jesús, y desterrar de sa patria l' augusta persona d' Aquèll que ab sos miracles y doctrina atrèya á sos pèus gentades immenses. Acalorats tots èlles, mirantse neguitosos y guspírajant sos ulls lo fòch de la rabia que en sos còrs niava, se dèyan: «Aquèst Hòme esfon-sarà 'l nòstre pòble, enrunarà les sinagogues!» Pensatius lcs uns y parlant los altres estavan, quant, tot d' una, atravessa la sala un criat, y volant dirèt á Caifas li parlá á cau d' orèlla: Tots amatents los miran, quant vèuhen que s' adressa 'l cap del Pontífice, se revifa sa cara, y vessant de sos ulls ardenta alegria, diu ab vèu alta: «Que entri.» Soptat lo Sanedrí, clavan l' ullada á la pòrta y vèuhen que s' atansa un jove alt, de cara gròga y esmortuhida, de mirada esquèrpa y ab pas febrósench com afatigat per greu congoixa:—Què vols? li preguntá Caifas.—He sapigut, digué 'l renegat, que volèu empresonar á Jesús; puch ajudarvos: ¿què 'm volèu donar y 'l posaré á les vòstres mans?— (2) Y murmurant ensemps la sala, y reguetejant sobre 'l preà, al fi li contestá Caifas:—Trentatès diners, si 'l fas presoner.— ¡Magnífich!— clamá 'l renegat: y clòs lo contracte, ix de la cambra, salta d' una gambada l'escala, surt al carrer adalat pera enllestir la folia trayció que, esbombantse pel mon habia d' aterrá 'ls pòbles y règnes de la tèrra.

Era la Pasqua. Jerusalem dormia la són de la mòrt. Embolcallada ab les nègres tenebres de l' envèja que rosegava ses entranyes, no somiava més que ab los núgos de glòria que habian de coronar sa testa en aquells jorns daurats de sa victòria. No volia altre Messias que 'l que cobert ab la pó sa-guera de les batalles entrés conque-ridor y llorèjat pels portals de la Ciutat de Deu. ¡Jerusalem Matestruga! ¡Jesús, lo predicador de galilèa, lo Nasaré Santíssim li sobrava! y aixís decretá altiva desterrar del mon al Criador d' èll, y segar la vida á n' Aquèll que l' encen-guè en los homes, y feu brollar de la buydor del norès al mar y 'ls monts y l' estelada immensa.

Enmantellava la nit la Ciutat deicida. Judas, com vomitat per la gola del infèrn, eixia furiós d' una gran portalada d' una casa payral del Mont-Siò. Corre per aci, trèscia per allá, creuá 'ls pònts y places de Jerusalem, puja les escales dels escribas, entra per les sinagogues, s' enfila per la Torre Antonia, y com llop famolèch que no para hasta que agarra y escórxa l' ignocenta ovelèta, aixís èll, afavorit per les tenebres y fet ja capitá d' una legió diabòlica, surt per la Pòrta Daurada pera agarrotar al Deslliurador del mon y entregarlo á la mòrt més afrontosa.

La vall fonda y solitaria de Josafat dormia tranquila. Les aures nocturnes dolçament somicavan, com si ploressin sobre les tombes dels Profetes lo desconòrt d' Aquèll á qui tant amaren. Rossolava planyivol lo Torrent Cedró com espantat de lo que vèya en sa vall solina y consagrada al repòs etèrn de les generacions judavques. Y Júdes, comandant aquèlla legió tenebrosa, baixava desencadenat y delirant pels corriòls que caragolantse portavan al

Hòrt de Getsemani. Arriba allí y 's para mira 'l voltant: busca á Jesús; y a veure 'l, tremolant y gròch de rabia s' hi atansa ab pas teble y pahoros per besar á son Deu y Senyor: lo besa ab traydura, y ab un petó infernal l' entrega á la turba brétola, lo posa en poder de Satanas. Com udola famolèch: llopada al veurer en ses urpes l' ignocenta victima, aixís regirantse aquèl esbart de fills d' ira, aquèl estól de borts del pòble de Deu cap á Jerusalem, pujan la Còsta de Moriah bramulants y allius ab infernal cridoria, que retrunyint per ses ribes empèdrades de sepulcres esferehia 'ls cèls y fèya tron-tollá 'ls pòrtichs y paredals del Temple. Entran á Jerusalem ab horrible crid-dissa: la ciutat santa 's despèrta, per 's deixonda pera estimbarse més y més á la perdició, pera sagellar son crim ab lo més horroros que vejeren los cèls contemplaren los tronos de la tèrra.

Júdas, l' envilit Júdas, ja ha completat la seva criminal missió; ja ha posat á Deu sota 'l jou del diable, en poder del Sanedrí: mes lo pòbre no viu, no des-

brases de fòch que li cremessin les mans y les entranyes, ix desesperat de la casa, se 'n va drèt al Temple, y rabiós los llansa devant dels sacerdots que allí estavan, y fuig com un bòig per la Vall de Rafaim com si 'ls dimònis se l' emportessin. ¡Oh empredrehit Apóstol! ¡Quantes de vòltes li haguera valgut més no habèr nascut, que no ennegrir la seva ànima ab aquèta horrible taca de la trayció! Fuig encare y s' endinza per aquèlla vall: deixa á la dètra 'l Djebel Abu-Tor, ó 'l Mont del mal consèll, á l' esquèrra les muralles de Jerusalem: entra per la vall del Fills d' Hinnon, (1) y 's para fatigat vòra la sòca d' un arbre gegant de branques sapades y retorsudes: las mira ab terror y baixa 'ls ulls á tèrra: torna á clavalshi ullada, sua, 's reviscola gemega y com agullonat pel despit que 'l corsecava, penja una corda ab una vaga còrredora, l' amarra, y donant un bot puja á la branca, ficat 'l cap á la vaga y.... ¡s' estimba! A l' embranzida queda penjat entre 'l cèl y la tèrra, horroros, espeternegant, los cabèlles drèts,

potenta l' alenava, s' apagá son amor diví, s' olvida de sa Mare Santíssima, y rodolá ràvent, com geganta roca que s' esllavissa dels penyalars altíssims, al pregon abisme de la desesperació y miseria! ¡Aixís passarà ab tots aquèlles, que habentse criat als pèus de Deu, malagrahits de mena, lo deixan y abandonan pera llansarse als brassos de la perdició y desventura!

Guillem.

Tortosa, Mars de 1901.

DIUMENGE DE RAMS

Molt avans de comensar la cerimonia de la benedicció dels rams y palmas, per els èncontorns del convent de la Divina Providencia, una munió de bai-lets corrian d' aci y d' allá ab lo ram movent gran gatzara y esperant l' hora de la benedicció.

Per fi obriren la porta de la Iglesia y com una riuda entraren á dintre, donantse empentas per endinzarse qui més podia á fi de agafar lloch més aprop del presbiteri. A mida que s' anava omplenant, anava cambiant l' aspecte del temple; de silenciós y d' aire mistich se convertia buliciós y ple d' animació y alegria. La munió de rams barrejats ab palmas donavan al temple un aspecte selvàtich. El bellugueig de la quixalla fent tam é bellugar els rams d' aci y d' allá semblava talment que fos promogut per la fresó del fresch oratge, y de tant en tant com si fos una ratxa de tramontana se doblegavan els rams per la violència d' un ram que se seya á sobre dels altres. Buscant lloch segur entravan nins y ninas portant paumas ben guarnidas y mirant á tothom com volguen dir:—Jo soch qui la porta més maca.

Algún vell portant al seu net agafat per la mà, anava á venehir el llor y ab tota la seva voluntat l' hi esplicava la representació d' aquèl acte. No hi mancava tampoch alguna velleta ab lo feixet de esparnallach, olivera, romani, frigola y altres herbas ab las que avuy no més s' hi posa fé quan hi ha necessitat d' ellas.

Durant la benedicció tothom aspira l' olor del incens, y sens donarsen compte un se trova seduhit per lo que representa aquèlla cerimonia. Aquèl acte ben pensat es un dels més hermòsos que celebra la Iglesia y res més ho demostra el rostre alegroy de la quixalla y satisfacció dels grans que assisteixen á n' aquèl acte. Després de la benedicció las mateixas empentas; y com si revifessen las ratxas de ferma mestralada, se jeuhen los rams al impuls de las empentas que 's donan pera sortir primer; y després de correr d' aci y d' allá movent altre volta gran gatzara, al ram lligat al balcó recorda la entrada triomfal de Jesús á Jerusalem. Tant per lo que es, com per lo que representa benehit y alabat sia el Diumenge de Rams.

Joseph Lloig.

LA CREU

I

Si l' ametller te la fruyta amarganta se l' atravessa pel mitx ab un clau. Com més endintre del cor se li planta, te 'l fruyt més suau.

Axis la Creu feu la fruyta molt agre fins que en sos brassos tingué 'l Redemptor, rosats sos llavis ab fel y vinagre y ab una llansa clavada en lo Cor.

Còm de la Creu s' endolsia la fruyta! May de tan dolça cap arbre n' ha duyta. Cantau, oh tórtores blanques!

MATER DOLOROSA

cansa; ovira 'l Messias, escupit, bofetejat, mofat y escarnit per l' escuma del pòble, y hasta per la flòr de la noblesa y dels sacerdots d' Israel: Júdas contempla son crim, y abatut per tanta de perfidia y traydoria s' acobardèix, s' espanta, y esgroguehit y febrósench s' esgarrifa «¿Qué faig?» diu, lo sagell de l' ignominia marca mon frónt: he venut criminal á un Ignocent.» Y amarat per la suó de la congoixa y del remordiment, se torna á preguntar. «¿Qué faig?» Y com si l' empengues una secreta forsa, se revifa, corre esparverat pels carrers de Jerusalem, se'n va drèt á un palau, puja á dalt nervios, y encarantse ab los malvats juheus, ab vèu rugallosa y desentonada diu á tot lo Sanedrí, tornantloshi 'ls diners: «¡He pecat! perquè he entregat á la mòrt á un Hòme just é ignocent.» (1) Tu vide-ris; y ¿qué 'ns impòrta á nosaltres?—li respogueren, sens admèrreli 'ls diners. (2) Y com si aquèlla monèda fora

los ulls girats en blanch, la boca obèrta y la cara més negra que 'l pecat, entregant als dimonis la seva ànima condempnada. ¡Miserable Júdas! Mentres branda son còs d' una banda á l' altre, xisclan los còrbs pel l' entorn y famolèchs y aletejant revòlan com preparantse per una gran festa. Aquèlles pèus que rentá 'l dia avants lo Redemptor del mon, començan á inflarse, y pujant l' infló per tot lo seu còs reventá de sopte, pera esglay dels homes y terror de les mateixes besties que esguardavan sa ròssa pera enfonsarhi ses urpes.

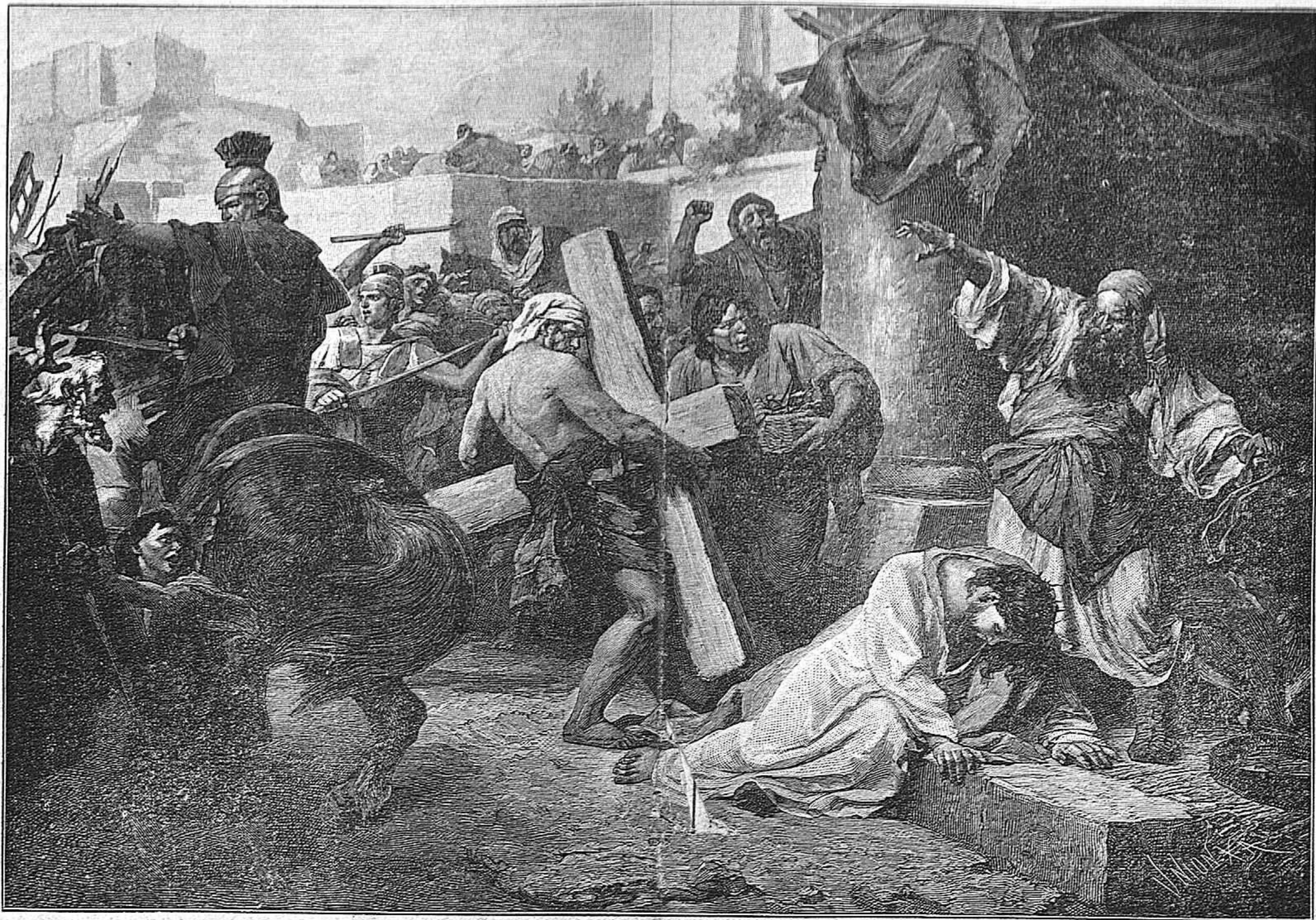
¡Desventurat Júdas! Escullit pel mateix Cristo, fou criat á la seva sombra com flòr xamosa y regalada! regat ab l' abundó de les gracies del cèl cresqué un temps hermos y gentil com bell plansó del jardí de Deu; mes, neulat son còr per l' avaricia corruptosa, començá á secarse sa ufanó y bellesa, perdé ses forses, minvá la fé que antes

(1) St. Matheu, cap. XXVII, v. 4.
(2) " " " " " "

(1) Cartes geográfiques del R. P. Aucler S. J. Id. Victor Gebhardt, cap. Jerusalem.

(1) Cartes geográfiques del R. P. Aucler S. J., cap. Jerusalem.
(2) St. Matheu, cap. XXVI, v. 15.

JESÚS A LA PORTA DE LA CASA AHSEVERUS

al axapluch de ses branques:
*Dulce lignum, dulces clavos,
 dulce pondus sustinent.*

II

Com l'ametller de les fruytes amargues
 la meva era un fel;
 mes hores foren inútils y llargues;
 per qui l' ha fet, lo meu cor era un gel.

Per' só Ell mateix ab un clau me'l feria
 que encara sagna de nit y de dia.

Jo de la Creu acullintme á les branques
 canto ah les tórtoras blanques:
*Dulce lignum, dulces clavos,
 dulce pondus sustinent.*

Jacinto Verdaguer. Pbre.

ELS RAMS

Els rams, els rams, — cridan els
 noys de la vila, emborraxats d' alegria,
 atónits de satisfacció.

Mes el noy de cal Roure no hi va
 aquest any entre la mullitut infantil que
 alegra ab sas cridórias la trista y rónega
 vila.

La mirada trista y son color pàlit,
 prou ho demostran que l' infelis té
 alguna pena á l' ànima.

Ab el pas moderat y ab lo cap cot,
 veusel allí carretera avall, sol y trist...
 camí del cementir, ahont hi ha la fossa
 de sos pobres recorts.

El poble está alegroy... els rams, els
 rams, crida la maynada movent gatzara,
 mentres el noy arriba en el lloch ahont
 gosan la pau eterna els restos de qui
 lo sostingué en sas entranyas.

Divertius companys meus. la alegria
 es un nuvol que no passa á tot arreu,
 es un foch que crema molt poch, y
 avegadas, passa y no deixa rastre.

Nostre infelis infantó portava triat
 per ferne ofrena sobre la tomba de sa
 mare un ram d' oliva.

Sols éll s' enrecordava del sér que li
 doná vida, sols éll suspirava y plorava
 per aquella dona qu' en vida fou la més
 santa y la més digna.

Per aixó, el noy plora sobre la tomba
 freda d' uns ossos qu' es tornan pols,
 per aixó éll sanglota de tristesa, men-
 tres á la vila se sent el cridar de la
 maynada qu' ab tota la forsa dels seus
 pulmons exclama:—els rams els rams.

Alfons Maseras y Galtés.

JESÚS EN EL CALVARI

Trascava 'l bon Jesús la costaruda
 bassant del Calvari. A dreta y á esque-
 rra 'l treboli de sajóns l' enrotllava. L'
 espinguet d' un corn pregonava arréu
 sa condemna. Etramordia oviraraque-
 lla catérvola d' ensibornats y malició-
 sos, els qui, ab la dalió de fruyr el pu-
 nyent sacrifici de tres sentenciats en
 créu, maldavan sens mica de sojorn en
 llurs cobejançes diaboliques.

Tota la natura, esporuguida, desfo-
 gava l' espetéch d' una desferra. El sol
 redolant pel espay s' envergonyia de-
 rretera dels nuvols rogenchs de sanch.
 La terra, com si volgués esberlarse, re-
 trunyia pera foragitar el foch de ses
 entranyes. Els rochs s' arreballavan,
 esllavissantse á la fondolada; y 'ls pre-
 góns abims butzinejavan els ecós d' un
 cant trist, molt trist y greu. Els bor-
 bolls d' un bofarull xardoros arreuja-
 van un dejorn de greus pressentiments. Tot
 era frestech.

Enlayrar un esguard pels àmbits de
 Jerusalem era un esverament de mort.
 Fins els aucells ja no alegravan ab llurs
 canturies: ajocats en la recer piulavan,
 y llurs piulets eran com plors: plors d'
 un infant, qui cerca 'ls amanyachs de
 sa dolça mare.

Y en mitj d' eix trontoll, la munió
 esbojarrada que rublia 'l Calvari no s'
 arraulia, ans bé: esmerçava tot llur en-

gny en enutjar ab bon Jesús, qui, fré-
 vol de forces y ab la testa vinclada, sols
 esperava la hora tremenda del seu sa-
 crifici.

Un esbart de feres humanes, despu-
 llant ab bon Jesús, l' arrossaren ab la
 créu. Ses tendrívoles mans ben prest
 foren agullonades per groixuts claus,
 lo mateix que sos peus. Jesús, en mi-
 dj de tant greu dolor, se revincla per les
 estradisses del nervis, pró sens enfo-
 llonirse; l' amor del seu cor era tan
 ferm y sa fayçó tan gran, que 'ls tor-
 ments res eran pera escatínejat l' abru-
 sent desilj de disollarse per la nostra
 redempció.

Arbolaren la creu brandant en el sot;
 y 'l cos del bon Jesús rublert de blaus
 y verdaguessades sufri 'l sostraqueix
 més esglayador que pot cavilarse. ¡Oh!
 Aleshores si que esdevingueren al peu
 de la lletra aquelles paraules: Les feres
 tenen llurs baumes, y 'ls aucells llurs
 nius: més el Fill del hom no té hont
 reclinar sa testa.

Les gents, tafaneres, s' anavan api-
 lotant pels puijols del entorn al cim del
 Calvari; y 'ls del Sanhedri faronejavan
 d' haverlo clavet en créu, engegantli
 tota mena d' impropis—¿No diu que
 pot salvar als altres? Donchs, com no
 se salva á si mateix!—No deya qu' era
 'l Fill de Deu? Donchs, Deu que'l lliure
 si vol. Eixos y altres insults grollers
 foragitavan de llurs boques, ab veu em-
 bafada, aquella maror de gents salvat-
 ges. Fins els dos lladregots, clavats en
 creu al redós de Jesus, tambe 'n feyan
 escarni.

Jesús, en mitj d' eixa infernal crido-
 ria, callava; l' abrusament del seu cor
 era pregar pels mateixos que'l punyian;
 y ab els ulls fíts á n' el Cel esguardava
 al Etern Pare, dientli: perdonéulos que
 no saben lo que 's fan.

La gentada del Calvari 's removia
 com les ones al mar, pels anants y vi-
 nents; y, aixis, la Mare de Jesús, ab
 Maria Cleofe, Magdalena, Joan y altres
 dexebles, pogueren aproparse á la vo-
 reta de la creu sagnosa. Jesús ab els

ulls entelats y enayguats per lo punyent
 decantá son cap agullonat en vers sa
 bona Mare, y ab llambregada enterbo-
 lida pró plena de tendresa, li digué:
 Senyora, aquí teniu vostre fill; y des-
 prés á Joan: Aquí tens la teya mare.

Jesús, dessangrat y punyit, ab els
 flagells que may hage sofert fill d' Adam,
 restava defallit y mancat de forces; sen-
 tia aproparse la hora de la sua mort,
 tan delejada, y girant son esguard á n'
 aquella gernació de jerosalimitans, s'
 encompadia y pregava per ells y per
 llurs fills. Per mes que 'l butzinejavan,
 Jesús tan sols tenia paraules pera ay-
 marlos y perdonarlos; un lladre mostra
 son enpenediment y tot seguit óu son
 perdó ab aquest concol: Jo t' asseguro,
 qu' avuy vindrás ab mi al Paradis.

El terratremol se reforçava; la terra
 s' enfosquia y la lluisor dels estels era
 feble y rogenca; les boyres s' enbolca-
 llavan per la serra desfilagarsantse cap
 el plá, y 'ls aucells ja no cantavan ni
 piulavan: el Cel y la Terra talment se
 vestian de dol, sens alenar gota, pera
 ohir les dèrteres paraules del Fill de
 Deu: Tot s'ha cumplert.—Pare! en tes
 mans encomán el meu esperit, després,
 acotant Jesús sa testa, espirá.

Eusaquí, donchs, com morí: escar-
 nit de tothom y perdonant á tothom.
 Qui mediti sa mort, hi cercará concol,
 en llurs penes; fé en la bondat y Divi-
 nitat d' un Deu, tot amor; y esperança
 de perdó quan de tot cor s' enpenesca.

Qui mediti sa Passió, si es un des-
 cregut repetirá aquelles paraules de
 Rousseau: Si la mort de Sócrates fou la
 mort d' un sabi; la de Jesús fou la d'
 un Deu. Y si en son cor encar hi resta
 un borall de fé, exclamará: ver es que
 Jesus fou el Messies promés al Poble
 Juheu; cert est que Jesús era 'l Fill de
 Deu, Nostre Redemptor.

Jordi Jordà.

Tortosa, Mars de 1901.

JESÚS MORINT

(DE LA NOSTRA COL-LABORACIÓ)

¿Hon van elxos nuy ls que 'l cel s' escateixen?
¿Que veuen quan portan llurs nussets a garbí?
En negres montanyes de tenebres creixen
y al riador ploran
qui al bell cim d' un puñol lo veuen morir.

Mirau lo com obra sos braços saginosos
¡Vós crida, fills pródichs, ab senglots de sang!
Sos ulls, ans encesos, son buiys y plorosos
y llagrimas trauehen
que 'n regan la terra, roij, sa, d' eix fang.

Mirau, son llavi qu' encara sospira
y 'ns diu ab veu trista que al cel fa plorar:
«Veniu a mi, homes, mon cor a tots mira
y 's condó de v-ur-us
esclaus del dimoni, quan jo us vull salvar»

«No yey'n mos braços que oberts vos esperan?
veniu, fills hermosos, que tots hi cabréu;
mirau, os fan pena! ¡tan hermosos qu' eran!
son jay! vostres culpes
qui han fet que moris desollat en la créu.»

«Mes jay! ja us perdono, veniu a abraçarme
fills de mes entranyes que 'l cor ama tan,
vostres abraçades m' aydarán a algar-me
p' r obrir les ortes
del cel, que ha tancades, a la ira de Satán»

«Per eixa llangada que el pit m' han olerta
entréu, fills de l'ánima, entréu - mon cor
en ell trobareu la joya complerta,
y 'l dolis jay! qu' 'n rajan
serán per vosaltres torrents de dolgor.»

Catalón.

A BUSCAR FRÍGOLES

¿Qui de vostés ignora la tradicional costum de sortir lo divendres Sant a buscar frígoles?

Segurament no hi ha cap cristiá que en semeiant dia no vagi a collir l' aromátich ramet de frígola. ¡Costum santa que va de pares a fills y per tots es respectada!

Y a proposito de la diada aquesta, vaig a referir lo que fa alguns anys succehi no molt lluny de nostra ciutat, qual cas posá be de manifest, la confiança que devém tenir tots ab Deu, respecte als nostres assumptos y contrarietats.

Serien sobre les quatre del mati del divendres Sant del any 188... quan la senyora Teresa y la seva filla, — jove de dinou anys — acompanyades de tres amigues més d' aquesta, sortien de

casa en direcció a l' ermita ó santuari de la Verge de la Petja, per' assistir al sermó de la Passió, conegut vulgarment per *sermó de la bofetada*, y al acte tan commovedó de treure a Nostre Senyor del monument. Cerimonia aquesta que commou de debó quan te lloch a un modest santuari aixecat en mitj d' oliveres y rodejat de turons y fondalades.

Roseta — que aixís se deya la filla de la senyora Teresa — estava desesperada y trista perque d' entre les seves amigues sols ella no podia ostentar lo títol de promesa.

Comensá 'l sermó, y 'l predicador, entre altres máximes y consells, parlá de la confiança qu' hem de tenir ab Deu y no desesperar de les contrarietats que se 'ns puguin posar al de-vant. A Roseta se li obri 'l cor al sentir caló y ab verdadera fe demaná a la Verge de la Petja que intercedis prop de Deu, pera que li donés un promés, si aixís li convenia.

Acabada la funció sortiren de l' iglesia tots los fiels, escampantse a buscar frígoles per aquelles pintoresques contradades.

La senyora Teresa y les seves companyes, se dirigiren a la part alta d' un barranquet que hi havia per' allí prop y comensaren a collir les aromátiques plantes silvestres propies del divendres Sant.

Mentres la mare de Roseta estava sentada espolsán la mica de terra que estava agatada a les petites arrels de les frígoles qu' havien collit, les joves s' entretenien tirantse pedretes y corrent d' un costat a l' altre per un sembrat d' oliveres y ceps de vinya.

Al fons del barranch y assentats sobre una petita roca estaven descansán tres joves, que també havien sortit al camp a collir frígoles, pera passar distrets aquell sant mati.

— ¿No sentiu — deya un d' ells — quin burgit hi ha per' lla dalt? No sembla sino que hi hagi un estol de quitxalla.

— Mira, si fins se tiren pedres; ara n' ha caigut una allí — deya un altre.

Los tres amichs continuaren la seva conversa sens preocuparse de qui eren los que deixaven anar de tant en tant alguna pedra barranch avall.

Tot d' un plegat ne cau una de bastant grossa que va anar a parar al muscle d' un dels tres joves, anomenat Francisquet, que al sentirse 'l dolor que li produhi la pedra, va pegar un crit, y aixecanse ple de ira, apretá a corre costa amunt pera castigar al que li havia deixat anar aquell tros de roch.

Les joves, que no s' havien fixat ab los de baix del barranch, pegaren a fugir al sentir lo crit de Francisquet, comprenén lo que podia haver passat al redolar la pedra cingle avall.

Mentres les altres fugien del lloch ahont s' entretenien jugant, Roseta se quedá parada tota tremolenta y sens poder donar ni un pas d' avergonyida qu' estava.

En aquest moment arribá dalt Francisquet, y al dirigirse a Roseta preguntán pel que li havia tirat la pedra, contestá ella mitj avergonyida:

— Dispensi jove, he sigut jo; no ho volia fer.

Francisquet, que pujaba furios a castigar al que li havia proporcionat aquell

tanto, se quedá parat deván d' aquella jove, que li va agradar molt la seva humilitat; be que tampoch era gens despreciable en quan al seu fisich.

— ¿Diu qu' ha sigut vosté la que sens voler m' ha tocat ab la pedra al muscle? Donchs jo desde ara li dich, que 'l dolor que involuntariament vosté m' ha ocasionat, me l' hi sentit també al mitj del cor.

Francisquet cridá als seus amichs, y después de parlar un' estona ab la senyora Teresa, que també 'ls doná tota classe de satisfaccions, retornaren a ciutat tots junts, comentán l' incident ocorregut, ab frasses alegres y carinyoses.

No hi ha dupte que anánt a buscar frígoles s' havia obrat un miracle: La Roseta qu' estava capficada per no tenir promés, y que ho havia demanat a la Verge de la Petja, feya tot just un hora, al any següent, tal dia com divendres Sant, va assistir a la funció de l' ermita y aná a buscar frígoles ab lo seu marit, que no era altre que Francisquet, lo jove del cop de pedra, com li deyen los seus amichs.

E. Cantero y Hernandéz.

Tortosa, Mars de 1901.

NOSTRES GRABATS

ECCE HOMO, COMPOSICIÓ

DE MIGNART

Figura del divi Salvador, de veritable expressió, es la que fou trasladada al llens per l' atrevit y sentimental pincell de Pere de Mignart, que flori en ple sigle XVII.

S' expressen en l' actitud, profundament humil del redemptor divi del genero humá, la conformitat en les disposicions y decrets del Pare Etern, pera quin compliment va enviar a son Fill, lo Verb-Divi, revestit ab l' humana naturalesa en totes les seves flaqueses y miseris físiques, expresantse, en Ell, també, les desolacions morals, menys la del pecat ni 'l mes lleuger.

Ben expressiva es dels referits sentiments la figura del Ecce-Homo del mestre Mignart. Contemporani de la vident Catalina Eymereich, a qui foren revelades pel Senyor aquelles escenes de sa dolorosa Passió, que la Beata religiosa ha trasmés en lo seu llibre immortal de meditacions, lo pintor Mignart pareix com si el cel li ensenyés la expressió en que Jesuchrist devia posar de relleu al esser presentat a Pilats en lo balcó de son Palau devant d' un populatxo assedegat de venjansa.

De manera, que l' obra de Mignart ha d' esser guaytada y contemplada, no sols com a treball artístich dels que 'ls italians ne diuen *cappo di obra*, sino com una página molt eloquent y com un capitol de mística contemplació sobre la Passió de Jesuchrist.

MATER DOLOROSA

Heus aquí tota una obra de belleses en pintura, en religiositat, en sentiments delicats y tendres qu' están ma-

nifestant y epilgant tot un poema, qu' escomensa en Bellem y acaba en lo cim del Calvari.

La ploricosa figura de la Verge bé 'ns está revelant que 'l seu cor va esser format per l' Etern pera ressistir ab fortaleza y conformitat los embats qu' havia de sofrir com a co-Redemptora del home.

JESÚS A LA PORTA

DE LA CASA AHSEVERUS

Entre les tradicions orientals que 's retoreixen a les terribles hores de la Passió del Salvador, n' hi ha una que 'ns diu que quan Jesús s' encaminava al Calvari carregat ab la Creu, de son suplici, caygué plé de fadiga y rendit pel sutrimient devant de casa Ahseverus sabater juheu. Compadits los mateixos soldats que l' escoltaven, pregaren al amo de la casa que 'l deixás descansar una estona al brancal de sa botiga y 'l crudel sabater no tantsols se va negar, sino que esbrabantse descompassadament y dirigintse a Jesuchrist contestá: *Segueix, no t' aturis, camina.*

Allavors lo Redemptor, ab paraula dolcissima li digué: «També tu caminarás, recorrerás lo mon hasta la consumació dels sigles y quant la fadigada planta vullga aturarse, la paraula terrible qu' acabes de pronunciar t' obligará de nou a posarte 'n marxa.» Segons la tradició s' ha complert la profecia de Jesuchrist y 'l nom d' Ahseverus s' ha cambiat pel del *Juheu errant.*

Aqueixa es la llegendaria narració que 'l eximi pintor alemá Thiele, ha reproduhit en son quadro, al que hi ha donat, com se pot apreciar en lo grabat que publicuém, un gran vigor dramátich y trasant un escena plena de vida en que formen un contrastable y hermós conjunt, la expressió condolida del Salvador, la colérica manera del crudel Juheu y 'l furor y indignació del populatxo qu' apenes pot contindre la forsa empleada pels soldats del Cessar.

Totes aqueixes produccions notabilissimes, cada una de les quals immortalisa a son autor, están evidenciant una vegada més que la idea religiosa es font d' inspiració pera l' artista y motiu de delectació y llegitim goig pera 'ls que busquen lo gran, lo sublim, lo noble en les concepcions del ingeni humá.

L' obra de Thiele, tan original com artística, ha sigut apreciada com una de les més pelegriues concepcions d' aquet artista de fé profunda, d' idees sublimes y d' execució franca y expressiva. Per' acabar; lo cor més dur no ressisteix les sensacions de tristor y de pena que produheix la situació d' Aquell innocent póstrat y fadigat, demanant descans per breus moments, quin hostatje li es negat per un home tan repulsiu, canalla y miserable com Ahseverus.

Francesch Mestre y Noé.

Tortosa, Mars, de 1901.

GUSPIRES

PENSAMENT ARROMANÇAT DEL «KEMPIS»

Deu qui vetlla dia y nit
per l' insectó que créa
creus que 'l pesar mes petit
qu' en nom d' Ell hajas patit
no l' ha vist ni 'l premiará?

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumente de Rams, dia 31, San Amadeo.—Dilluns, 1er. d' Abril, San Venancio.—Dimars, 2, San Francisco de Paula.—Dimecres, 3, San Benet de Palermo.—Dijous, 4, San Isidoro.—Divendres, 5, San Vicens Ferrer.—Dissapte, 6, San Celestí.

Imp. de E. Cantero, San Blas, 34, Tortosa.